

ULUSAL
UYUŞTURUCU İLE
MÜCADELE STRATEJİ
BELGESİ
2016-2018

ÇSGB

T.C. ÇALIŐMA VE
SOSYAL GÜVENLİK
BAKANLIĞI

İçindekiler

GİRİŞ.....	3
1. UYUŞTURUCUYA ULAŞILABİLİRLİĞİNİN ÖNLENMESİ	6
1.2. Amaç.....	6
1.3. Hedefler.....	6
1.4. Stratejiler	7
2.TOPLUMUN UYUŞTURUCU İLE MÜCADELEYE KATILIMI	8
2.1.Tanımlar ve Mevcut Durum.....	8
2.2. Amaç.....	8
2.3. Hedefler.....	9
2.4. Stratejiler	9
3. TALEPLE MÜCADELEDE TEDAVİ	10
1.2. Amaç.....	10
1.3. Hedef	10
3.1. Stratejiler	11
4. UYUŞTURUCU İLE MÜCADELEDE SOSYAL UYUM	12
4.1.Tanımlar ve Mevcut Durum.....	12
4.2. Amaç.....	12
4.3. Hedefler:.....	12
4.4. Stratejiler	12
5. UYUŞTURUCU İLE MÜCADELEDE İLETİŞİM	13
5.1. Tanımlar ve Mevcut Durum.....	13
5.2. Amaç.....	13
5.3. Hedefler	13
5.4. Stratejiler	14
6.UM SÜRECİNİN YÜRÜTÜMÜ VE KOORDİNASYONU	15
6.2. Amaç.....	15
6.3. Hedefler.....	15
6.4. Stratejiler	15
7. İZLEME VE DEĞERLENDİRME	16
7.2. Amaç.....	16
7.3. Hedefler	16
7.4. Stratejiler	16
8. UYUŞTURUCU İLE MÜCADELENİN FİNANSAL BOYUTU.....	17

UlusalUyuşturucu İle M¼cadele Strateji Belgesi
2016-2018

8.2.	Amaç.....	17
8.3.	Hedefler.....	17
8.4.	Stratejiler.....	17
9.	UYUşTURUCU İLE M¼CADELEDE YEREL YÖNETİMLER VE STK'LAR İLE İşBİRLİĞİ	18
9.2.	Amaç.....	18
9.3.	Hedefler.....	18
9.4.	Stratejiler.....	18
10.	UYUşTURUCU İLE M¼CADELEDE DANIşMA BİRİMLERİ.....	19
10.2.	Amaç.....	19
10.3.	Hedefler.....	19
10.4.	Stratejiler.....	20
11.	UM'DE ULUSLARARASI DENEYİMLER VE BAşARILI ÜLKE MODELLERİ.....	21
11.2.	Amaç.....	22
11.3.	Hedefler.....	22
11.4.	Stratejiler.....	22
	Kısaltmalar.....	23

GİRİŞ

Uyuřturucu madde, sakinleştirici ve/veya uyarıcı etkileri olan, kişide kullanımına bağlı daha fazla kullanma isteği uyandıran ve alınmadığında yoksunluk belirtileri g¼steren, bitkisel k¼kenli veya bir takım kimyasal bileşenlerin bir araya gelmesiyle oluşmuş sentetik molek¼llerden, merkezi sinir sistemini etkileyerek fiziksel ve/veya ruhsal bağımlılık hallerine yol ačan b¼t¼n maddelerdir. Ayrıca uluslararası s¼zleřmelerde ve kanunlarda ise uyuşturucu madde olduğu kabul edilen, merkezi sinir sistemini etkileyerek ve/veya ruhsal bağımlılık hallerine yol ačan tek taraflı (kullanmanın devam etmesi üzerine dozajı artırma ihtiyacının duyulması), diğer bazı durumlarda ise çift taraflı (aynı kişinin çoklu uyuşturucu kullanması) doğal ve sentetik maddeler olarak tanımlamıştır. Uyuřturucu bağımlılığı ise, yasal veya yasadışı bir maddenin t¼m olumsuzluklarına rağmen kullanılmaya devam edilmesidir.

Uyuşturucu madde kullanımı sadece kişide biyopsikososyal problemler oluşturmamaktadır. Aynı zamanda kamusal, hukuki ve idari y¼nleri de olan bir sorundur. Uyuşturucu ile m¼cadelede yaşanılan coğrafyaya uygun olarak hazırlanmış etkin politikaların geliştirilmesiyle, uyuşturucu ile tanışmamış kişilerin, koruyucu ve ¼nleyici çalışmalar kapsamında yaşamsal becerilerini koruyabilmeleri sağlanabilir. Aynı zamanda uyuşturucu kullanan bireylerin bu çalışmalar ışığında korunması ve tedavisi de sağlanabilmektedir. ¼lkemizin coğrafi konumu g¼z ¼n¼nde bulundurulduğunda, arz ile m¼cadelenin de aynı yoğunlukta çalışılmasına devam edilmelidir.

Bilindiği üzere 13 Kasım2014 tarihli 2014/19 sayılı Başbakanlık Genelgesi kapsamında Başbakan Yardımcısı Başkanlığında 8 bakan (Aile ve Sosyal Politikalar, Adalet, alışma ve Sosyal G¼venlik, Gençlik ve Spor, İçişleri, Milli Eğitim, G¼mr¼k ve Ticaret ve Sağlık Bakanları) tarafından “Uyuşturucu ile M¼cadele Y¼ksek Kurulu” oluşturulmuştur. Genelgede yer alan “gerekli g¼r¼lmesi halinde kurul, alt kurul, teknik kurul, komite, danışma grupları ve geçici ve kalıcı çalışma gruplarının oluşturulabileceği” h¼km¼ kapsamında ise, TBMM Sağlık, Aile, alışma ve Sosyal İşler Komisyonu Başkanı ve ilgili 8 Bakanlığın M¼steřar Yardımcıları tarafından Uyuşturucu ile M¼cadele Kurulu (UMK) ve yine ilgili 8 Bakanlığın temsilcileri tarafından da Uyuşturucu il M¼cadele Teknik Kurulu (UMTK) oluşturulmuştur. Ayrıca anılan genelge ile bu kurulların sekretaryasının merkezde Sağlık Bakanlığı T¼rkiye Halk Sağlığı Kurumu tarafından, illerde ise Halk Sağlığı M¼d¼rl¼kleri tarafından y¼r¼t¼lmesi h¼km¼ yer almıştır.Y¼r¼t¼len çalışmaların sonucunda yayımlanan 2015 Uyuşturucu ile M¼cadele Acil Eylem Planı ve Uyuşturucuyla M¼cadele Strateji Belgesi ve Uyuşturucu İle M¼cadele İl Kurullarının alışma Usul ve Esasları kapsamında çalışmalar y¼r¼t¼lm¼řt¼r. Uyuşturucu ile

m¼cadele çalışmalarının bilimsel temelli y¼r¼t¼lebilmesi için bilim komisyonları (Sağlık Bakanlığı b¼nyesinde Taleple M¼cadele Bilim Komisyonu ve İletişim Bilim Komisyonu, İçişleri Bakanlığı b¼nyesinde ise Arzla M¼cadeleye y¼nelik bilim komisyonu) faaliyetlerini s¼rd¼rm¼řt¼r. İlgili t¼m Bakanlıklar belirlenen çalışma alanlarında gerek sorumlu kurum olarak gerekse işbirlikçi kurum olarak uyuşturucu ile m¼cadele çalışmalarını gerçekleştirmiştir Sağlık Bakanlığınca organize edilen toplantılarda g¼r¼ř¼l¼p, takibi sağlanmıştır.

Genel Prensipler

2016-2018 Ulusal Uyuşturucu ile M¼cadele Strateji Belgesi ile 2016-2018 Ulusal Uyuşturucu ile M¼cadele Eylem Planı, Avrupa Birliği İlerleme Raporları hakkındaki gelişmeler takibinde, ilgili kurum ve kuruluşların katkıları ile ¼nceki ‘‘Ulusal Uyuşturucu Politika ve Strateji Belgesi’’ ile ‘‘Ulusal Uyuşturucu Eylem Planları’’ çerçevesinde oluşturulmuştur. Ayrıca ¼lkemiz uyuşturucu ile m¼cadele modelinin geliştirilmesinde, Uyuşturucu ile M¼cadele Y¼ksek Kurulu, Uyuşturucu ile M¼cadele Kurulu, Uyuşturucu ile M¼cadele Teknik Kurulu toplantıları g¼r¼ř ve ¼neriler, diğer ulusal ve uluslararası uyuşturucu ile m¼cadele kapsamındaki belgeler ve g¼ncel bilimsel veriler dikkate alınmıştır.

Vizyon

Toplumsal sağlığın korunması ve fonksiyonlarının s¼rd¼r¼lmesi adına mikro ve makro d¼zeyde sağlıklı yaşamın teşvikinin sağlanması. Kişilerin sağlık, adalet ve kolluk sistemlerine ulaşılabilirliğinin artırılması. Uzun vadede uyuşturucu kullanımının minimum seviyeye inmesi ve hayatı boyunca hiç uyuşturucu madde kullanmama oranının maksimum seviyeye ıkartılması.

Misyon

¼lkemizde uyuşturucu madde kullanım oranları Avrupa’daki ¼lkelerle kıyaslandığında oldukça d¼ř¼kt¼r ancak uyuşturucu, ¼nlem alınmadığı takdirde hızla yayılabilecek bir halk sağlığı sorunudur. Sadece riskli olarak sınıflandırılan grupların problemi değil t¼m vatandaşları etkileyebilecek bir problemdir. Bu bakış açısıyla Sağlık Bakanlığı koordinat¼rl¼ė¼nde y¼r¼t¼len uyuşturucu ile m¼cadele çalışmaları,kısa ve uzun vadede oluşan hedeflere etkin ve hızlı bir Şekilde ulaşmak adına y¼r¼t¼lmektedir. Bu kapsamda 2015 Mart ayında yayımlanmış olan Uyuşturucu ile M¼cadele Acil Eylem planı ile s¼re geliştirilmiştir.

Toplumumuzun sağlık d¼zeyinin gelişmesinde uyuşturucu fakt¼r¼nden koruma birincil hedefi ile vatandaşlara sunulan hizmetlerin kalitelerini artırmak ve bu hizmetlerin

UlusalUyuşturucu İle M¼cadele Strateji Belgesi
2016-2018

ulaşılabilirliğini sağlamak adına multidisipliner çalışmalar ciddiyele ve etkin politikalar ile çalışılmaya devam edilecektir.

1. UYUşTURUCUYA ULAşILABİLİRLİĞİNİN ÖNLENMESİ

1.1. Tanımlar ve Mevcut Durum

Uyuşturucu madde sorununun kapsamına birden çok uyuşturucu madde suçu girmektedir. Genelde tek bir suç gibi g¼r¼nen uyuşturucu suçu esasen uyuşturucu ekimi, ¼retimi, nakliyesi, bulundurulması, alışı, satışı ve kullanımı gibi alt gruplarda değerlendirilmekle birlikte, uyuşturucu imalatında kullanılan ve uluslararası s¼zleřmelerle kontrol altına alınan kimyasal maddeler, uyuşturucudan elde edilen kara paranın aklanması gibi diğer pek çok suçu da kapsamaktadır. ¼lkemizin Avrupa, Asya ve Afrika kıtalarının birbirine en çok yaklaştığı konumda yer alması yasal ve yasal olmayan ticaretin g¼zergâhı olmasına neden olmaktadır. Uyuşturucu madde kaçakçılığı suçu ile bağlantılı olarak işlenen şiddet suları, cinayetler, sahtecilik, hırsızlık ve sınır ihlali olayları, silah kaçakçılığı ve ter¼rizm gibi suları da beraberinde getirir. Bu durumun sonucu olarak, uyuşturucu suları yalın bir suç olmaktan ¼te oldukça karmaşık bir yapıya sahip, uluslararası boyutta, organize suç kapsamına girer.

Uyuşturucu madde kaçakçılığı, uyuşturucu maddelerin tarım, ¼retim, dağıtım ve sokak d¼zeyinde satışı içerisine alan dinamik ve karışık bir s¼retir. Kullanıcı sayısının artışı, y¼ksek kar payı, ter¼rist faaliyetler ve d¼nyanın siyasal yapısındaki değişmeler, uyuşturucu ¼retimini ve kaçakçılık g¼zergâhlarını yakından etkilemiş ve sorunu k¼reselleřtirmiřtir. Bu kapsamda sınır g¼venliĐi adına çalışmalar yapılmıştır. Sınır kapılarının teknolojik gelişmeler ışığında g¼çlendirilmesi, sınır kapılarında g¼rev yapan personele y¼nelik bilinçlendirme faaliyetleri devam edecektir.

Rutinde y¼r¼t¼len arz ile m¼cadele çalışmaları, sokak bazında alınan ¼nlemlerle de geliştirilmiştir. Bu kapsamda faaliyetlerine başlayan NARKOTİM ekiplerinin sayıları arttırılacaktır.

1.2. Amaç

Her t¼rl¼ doğal veya sentetik uyuşturucu maddeler ve bunların ¼retiminde kullanılan ara kimyasalların; ulusal ve uluslararası boyutta kaçakçılığını, ¼retimini, kullanımını, dağıtımını ve sokak d¼zeyinde satışı engellemek.

1.3. Hedefler

1. Uyuşturucu madde kaçakçılığını ¼nlemek.
2. Uyuşturucu maddelerin sokak d¼zeyindeki bulunabilirliğini ortadan kaldırmak.

1.4. Stratejiler

- 1.** Kara, Hava, Deniz ve Posta/Kargo yolu ile sınırlardan ve g¼mr¼k kapılarından uyuşturucu maddelerin ¼lkemize girişi, ¼ıkıřıve transitinin engellenmesi
- 2.** Uyuşturucunun yurt içinde nakledilmesi ve satışının engellenmesi
- 3.** Uyuşturucu suç soruşturmalarında ¼rg¼t¼n t¼m unsurlarını deşifre etmeye y¼nelik suç ¼ncesi ve suç sonrası çalışmalara ağırlık verilmesi
- 4.** Kolluk birimleri ve diğer ilgili kurum/ kuruluş arasındaki işbirliğinin ve bilgi paylaşımının arttırılması
- 5.** Reçeteli uyuşturucu ilaçlara ulaşılabilirliğinin kontrol altına alınması

2.TOPLUMUN UYUşTURUCU İLE M¼CADELEYE KATILIMI

2.1.Tanımlar ve Mevcut Durum

Uyuşturucu madde kullanımını sadece belirtilmiş risk gruplarının problemi değildir. Risk gruplarının yanı sıra t¼m bireylerde gelişebilecek bir s¼reçtir ancak belirtilen bazı risk grupları g¼z ardı edilmemelidir ve bu gruplara y¼nelik ¼zellikli ¼alıřmaların yapılması gerekmektedir. Bu kapsamda ergenlik d¼nemi belirtilen riskli grupta yer almaktadır.Bunun sebebi ise buldukları yaş aralığının getirdiği ¼zelliklerdir. Uyuşturucu madde deneme yaşı da yine bu grup i¼erisinde y¼ksek bir y¼zdelikle yer almaktadır.Bu sebeple uyuşturucu satıcılarının birincil hedefinde ¼ocuklar ve ergenler bulunmaktadır. Uyuşturucu ile m¼cadele kapsamında eğitim kurumlarında alınacak tedbirler ve yapılacak m¼dahaleler ¼nem arz etmektedir. Bu kapsamda eğitim kurumlarında g¼rev yapan y¼neticiler, eğitimciler, g¼venlik g¼revlileri, kantinciler, servis řof¼rleri ve diğer ¼alıřanlar ile eğitim kurumları ¼evresindeki b¼fe, kafe, lokanta, oyun salonu, kebaþı, kokore¼i, ¼ię k¼fteci gibi seyyar satıcıları kapsayacak şekilde ¼nlemeye y¼nelik alınacak tedbirler ve y¼r¼t¼lecek faaliyetlerin kararlılıkla s¼rd¼r¼lmesi gerekmektedir.

Milli Eğitim Bakanlığı ile T¼rkiye Yeşilay Cemiyeti arasında “T¼rkiye Bağımlılıkla M¼cadele Eğitimi Projesi” kapsamında, bilimsel verilere dayalı, g¼ncel, konunun uzmanlarınca hazırlanmış, hedef grup niteliklerine uygun, etkin, s¼rd¼r¼lebilir, standart eğitim mod¼lleri oluşturulmuştur. Bu eğitim mod¼l¼ yaş aralığı ise okul ¼ncesi d¼nemden başlayarak, ¼niversite d¼nemine kadardır. Rehber ¼ęretmenlere eğitici eğitimi verilerek illerde bu mod¼llerin kullanılması sağlanmıştır.

Okullarda rehberlik etkinlikleri, bireysel ve grupla psikolojik danışma, aile eğitimleri, okul devamsızlıkları, okula ge¼ gelme alışkanlıkları, akademik başarısı d¼ř¼k ¼ęrencilerin desteklenmesi (destek eğitim), ¼zel eğitime ihtiyacı olan engeli nedeniyle daha fazla risk altında olan ¼ęrenci ve velileri ile yapılan ¼alıřmalar, veli toplantıları, servis řof¼rleri ve kantincilere verilen eğitimler ve kontrolleri gibi ve benzeri ¼alıřmalarla uyuşturucu ile m¼cadele kapsamında faaliyetler hassasiyetle y¼r¼t¼lm¼řt¼r. Sonraki s¼re¼lerde toplumun t¼m kesiminin m¼cadeleye d¼hil olması hedef olarak belirlenmiştir.

2.2. Amaç

Uyuşturucu madde kullanımının zararlı etkileri konusunda hedef grupları bilgilendirmek ve bilinçlendirmek.

2.3. Hedefler

1. Madde kullanımını önleyici faaliyetlerin, toplumun farklı kesimlerini kapsayacak şekilde kategorize edilerek hedef gruplara yönelik yaygınlaştırmak.
2. Uyuşturucu talebi özellikli yerlerde (eğitim, barınma..vb.) engellenecek, gerekli kişilerde tedavi desteklenecek ve sosyal uyuma dahil edilecek.

2.4. Stratejiler

1. Toplumun bilgilendirilmesi bilinçlendirilmesi ve m¼cadelede aktif rol almalarının sağlanması
2. İlk ve ortaöğrenim ile üniversite öğrencilerinin katılımı
3. Öğretmen, öğrenci, aile ve eğitim kurumlarında görev yapanların bilgi ve bilinç düzeylerinin artırılması
4. Uyuşturucu kullanan öğrencilerin tedavisi ve sosyal uyumunun sağlanması
5. Mezuniyet veya farklı sebeplerle eğitim sistemi dışında kalan gençlerin katılımının sağlanması
6. Dezavantajlı hedef grupların katılımının sağlanması
7. Uyuşturucu bağımlılığı ile ilgili yeni eğitim programları geliştirilmesi ve mevcut eğitim programlarının ulaştığı kişi sayısının artırılması
8. Gençlerde yeşilaycılık bilincinin artırılması ve uyuşturucu ile m¼cadeleye aktif katılımlarının sağlanması
9. Özel Gün ve Haftalarda Uyuşturucu Farkındalığının Arttırılması
10. Genel ve genç nüfusta uyuşturucu kullanım yaygınlığı ve madde bağımlıların sosyal ihtiyaçlarını tespit etmeye yönelik araştırmalar yapılması/yaptırılması
11. Uyuşturucu kullanıcılarına, bağımlılarına ve yakın çevreleri ile risk altındaki gruplara yönelik uyuşturucu ile m¼cadele konusunda kategorize edilmiş programların hazırlanarak uygulanması

3. TALEPİE M¼CADELEDE TEDAVİ

1.1. Tanımlar ve Mevcut Durum

¼lkemizde uyuşturucu madde bağımlılığı tedavisi ayaktan ve yatarak planlanabilmektedir. ¼lkemizde ise daha çok ¼¼nc¼ basamak sağılık kurum ve kuruluşları ¼zerinden tedavi hizmetleri s¼rd¼r¼lmektedir. Birinci basamak sağılık hizmetlerinde Aile Hekimlerinin rollerinin geliştirilmesi adına eğitimler yapılmıştır ve t¼m aile hekimlerinin eğitime katılması sağlanacaktır. İkinci basamak sağılık hizmetlerinde ise psikiyatri servislerinde çalışan personele eğitim verilmiştir ve devamı sağlanacaktır. Bu kapsamda Ayakta Tedavi Merkezi yapısı geliştirilmiştir ve sayılarının arttırılması sağlanacaktır. ¼¼nc¼ basamak sağılık hizmetleri çalışmaları kapsamında yine ¼zellikli merkezlerde g¼rev yapan personelin eğitimleri devam edecektir. Ayrıca kapasite geliştirme çalışmaları yapılmıştır b¼ylece 2015 yılı sonu itibariyle 39 adet AMATEM ve 6 adet EMATEM ve 9 Ayakta Tedavi Merkezi sayısına ulaşılmıştır ve yeni açılması planlanan merkezlerin çalışmaları s¼rd¼r¼lmektedir.Acil m¼dahalelerde ise hastane acil servislerinde ve 112'lerde g¼rev yapan personelin hizmet içi eğitimlerine uyuşturucu konusu da dahil edilerek hizmet kalitesinin arttırılması hedeflenmiştir.

Yıllar içerisinde yatarak tedavi olan birey sayısında artış g¼ze çarpmaktadır. Bu durum yataklı merkezlerinin sayı ve yatak sayısı bakımından arttığının diğer bir g¼stergesidir.

Birinci basamak hizmetlerinde erken tanı ile bağımlılık oluşumunun ve ¼¼nc¼ basamaklarca tedavisi tamamlanan bireylerin daha yakın takibi sağlanarak n¼kslerin ¼n¼ne geçilmesi sağlanacaktır.

Psikiyatri polikliniklerinde ¼zellikle riskli b¼lgelerde bağımlılıkla ilgili hizmetlerin geliştirilmesi, ¼¼nc¼ basamakta hizmet veren kurum sayısının ve hizmet kapasitelerinin arttırılması planlanmaktadır. Bu merkezlerde çalışan sayısını ve hizmet kalitesini arttırmaya y¼nelik çalışmalar devam edecektir.

1.2. Amaç

Uyuşturucu bağımlılarının tedaviye erişimlerinin kolaylaştırılması, tedavi mekanizmalarının g¼lendirilerek tedavideki başarı oranlarını arttırmak.

1.3. Hedef

1. Uyuşturucu bağımlılarının tedavisinde g¼rev alan sağılık personeli sayıları ile bilgi ve bilinç düzeylerinin yeterli seviyeye ulaşması sağlanacak.

2. Uyuşturucu bağımlıların ayakta ve yatarak tedavi edildiği birimler ve algoritmaları belirlenecek.

3. Tanı ve laboratuvar hizmetleri geliştirilecek.

3.1. Stratejiler

1. Aile sağlığı merkezlerinin tanı tedavi takip ve sosyal uyum aşamalarında daha etkin rol almalarının sağlanması

2. 112 ve Acil Servislerin uyuşturucu ile m¼cadele kapsamındaki çalışmalarının organize edilmesi

3. Ayakta Tedavi Merkezleri çalışmalarının geliştirilmesi

4. Yatarak Tedavi mekanizmasının geliştirilmesi

5. Tanı ve laboratuvar hizmetlerinin geliştirilmesi

6. Laboratuvarların imkânlarının belirli bir seviyeye getirilerek standardize edilmesi

7. Laboratuvarların kapasitelerinin, personel sayısı ve kalifikasyonunun artırılması

8. Tanı testlerinin kullanımına yönelik SUT uygulamalarının g¼ncellenmesi

4. UYUŞTURUCU İLE M¼CADELEDE SOSYAL UYUM

4.1.Tanımlar ve Mevcut Durum

Rehabilitasyon, kişilerin hastalık, kaza gibi s¼reçlerden sonra yaşam kalitesindeki değişiklik ve karşılaştığı zorluklara karşı desteklenmesi, uygulanan tedavinin b¼t¼nleyicisidir. Amaç kişinin kendi hayatına sağlıklı bir şekilde devam etmesini sağlamaktır. Uyuşturucu bağımlılığında ise ek olarak tedavi g¼rm¼ř kişinin tekrar başlamasını önleme ve sosyal dışlanma ile damgalanmanın önlenmesi de amaçlanmaktadır. Tedavi b¼t¼nl¼ę¼ bozulmadan, tedavi s¼recinde toplumsal yaşamdan kopmadan, yeniden uyum sağlama, sonrasında kişinin temiz kalma s¼resini uzun tutma ile kullanıma tekrar başlamaması b¼t¼nc¼ll¼ę¼yle yaklaşılmalıdır.

¼lkemiz modelinde “Sosyal Uyum” ile uyuşturucu bağımlılığıtedavi ve sosyal rehabilitasyonun entegre bir şekilde y¼r¼t¼lmesi hedeflenmiştir. Bağımlı bireylerin kısa ve uzun s¼reli tedavi (tedavi g¼rm¼ř kişinin tekrar başlamasını önleme) ve sosyal uyumunu sağlamaya y¼nelik faaliyetlerin (sosyal dışlanmanın önlenmesi, tedavi s¼recindeki bağımlıların toplumsal yaşama yeniden uyum ve katılımlarını sağlayacak sosyal destek faaliyetlerinin yapılması, topluma uyum vb.) birlikte sunumunun sağlanarak bireylerin topluma kazandırılması hedeflenmiştir. H¼lihazırda işleyen programların geliştirilmesi ve ilgili kurumların etkin çalışmasının devam etmesi sağlanacaktır.

4.2. Amaç

Uyuşturucu tedavisi sonrası kişinin sosyal olarak dışlanmasını önlenmek, toplumsal yaşama yeniden uyum ve katılımlarının sağlanmak, yeniden uyuşturucuya başlamasını önlenmek.

4.3. Hedefler:

1. Uyuşturucu bağımlıların kısa ve uzun s¼reli tedavileri sonrasında yeniden uyuşturucuya başlamalarını önlemek için sosyal uyum s¼recinin yapılandırılarak birbirleriyle entegre olarak çalışmasını sağlamak.

4.4. Stratejiler

1. Tedavi Sonrası Sosyal Uyum
2. Tedavi ve sosyal uyum s¼recindeki kişilerin aktif iřg¼c¼ hizmetlerinden yararlandırılması
3. Denetimli Serbestlik Çalışmaları

5. UYUŞTURUCU İLE M¼CADELE İLETİŞİM

5.1. Tanımlar ve Mevcut Durum

Uyuşturucu ile m¼cadele çalışmalarının etkinliğinin arttırılması için yapılan çalışmaların kamuoyu ile paylaşılması oldukça ¼nemlidir. Yerel ve ulusal basın aracılığıyla t¼m vatandaşlara uyuşturucu hakkında doğru bilgilerin verilmesi ve bu y¼nde kamuoyunun oluşması sağlanmalıdır. Kamuoyunda uyuşturucu kullanımı hakkındaki asılsız inanişlerin yok edilmesi verilen eğitimlerle sağlanmaya çalışılmaktadır. Bunun yanı sıra basının konu hakkındaki bilgi ve farkındalık d¼zeylerinin arttırılması amacıyla çalışmalar y¼r¼t¼lm¼řt¼r. Bu kapsamda etkin bir iletişim stratejisi planlaması yapılmaktadır. Uyuşturucu ile M¼cadele İletişim Stratejisi; hedef kitle, ulaşılmak istenen amaç ve tercih edilen iletişim araçlarını içermektedir. Birbiriyle uyumlu iletişim s¼relerinin planlanması, etkili ve doğru bir dil geliştirilmesi, gerektiğinde kamuoyu yoklamalarının yapılması ve medya ile olan ilişkiler s¼recin diğer unsurlarıdır. S¼recin profesyonelce y¼netilebilmesi, kaynakların doğru bir Şekilde y¼nlendirilmesi ve başarılı geri bildirimlerin alınabilmesi için t¼m basamakların bir kampanya olarak değerlendirilerek s¼recin, aralarında iletişimci, halkla ilişkiler uzmanı, gazeteci, psikolog vb. alanında uzman kişilerden oluşan bir kurul tarafından y¼netilmiřtir. Bu amaçla İletişim Kurulu oluşturulmuştur. H¼lihazırda uyuşturucu ile m¼cadelede kat edilen mesafe ve kazanımlar Başbakan ve Bakan d¼zeyinde belirli d¼nemlerde kamuoyuyla paylaşılmaktadır. Proje ile ilgili medya kuruluşlarında g¼rev yapan sağlık muhabirleriyle bir bilgilendirme toplantısı gerçekleştirilmiştir. Atılacak yeni adımlarla ilgili basın toplantıları aracılığıyla kamuoyu bilgilendirilmeye devam edilecektir ve y¼r¼rl¼ęe girecek olan “İletişim Stratejisi” ile etkinliği ve kişiye ulaşılabilirliği arttırılacaktır. Ülkemiz k¼lt¼rel yapısını hatırlatacak ve aktarmaya yardımcı olacak faaliyetlerle toplum bilincinin canlı tutulması hedefler arasına alınmıştır. İletişimin diğer bir y¼ntemi olan k¼lt¼rel aktarımın sağlanması ile kamuoyu iletişim faaliyetleri g¼lendirilecektir.

5.1. Amaç

Uyuşturucu ile m¼cadele konusunda kamuoyunu en etkin Şekilde bilgilendirecek, farkındalık yaratacak ve kamuoyunun m¼cadele s¼recine d¼hil olmasını sağlayacak profesyonel iletişim stratejilerini oluşturmak ve hayata geçirmek.

5.2. Hedefler

1. Uyuşturucu ile m¼cadele konusunda kamuoyunda farkındalık oluşturmak.
2. Kamuoyunun uyuşturucu ile m¼cadele alanında doğru bilgilere sahip olmasını ve s¼rece etkin katılımını sağlamak.

5.3. Stratejiler

- 1.** Uyuşturucuyla m¼cadele çalışmalarının k¼lt¼rel faaliyet ve değerlerle desteklenmesi
- 2.** Medya Boyutu
- 3.** Uyuşturucu ile m¼cadele kapsamında y¼r¼t¼len faaliyetlerin tanıtımı
- 4.** Kamuoyunda ve hedef kitlede uyuşturucu kullanımının olası sonuçlarına y¼nelik farkındalık oluşturulması ve uyuşturucuya karşı tutum geliştirilmesi
- 5.** Y¼r¼t¼lecek İletişim Kampanyasının etki analizleri doğrultusunda değerlendirilerek g¼ncellenmesi

6. UM S¼RECİNİN Y¼R¼T¼M¼ VE KOORDİNASYONU

6.1. Tanımlar ve Mevcut Durum

Uyuşturucu ile m¼cadele kapsamında, Başbakan Yardımcısı Başkanlığında 8 bakan (Aile ve Sosyal Politikalar, Adalet, Çalışma ve Sosyal Güvenlik, Gençlik ve Spor, İçişleri, Milli Eğitim, G¼mr¼k ve Ticaret ve Sağlık Bakanları) **tarafından “Uyuşturucu ile M¼cadele Y¼ksek Kurulu” (UMYK)**, TBMM Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler Komisyonu Başkanı ve ilgili 8 Bakanlığın M¼steřar Yardımcıları tarafından **Uyuşturucu ile M¼cadele Kurulu(UMK)** ve yine ilgili 8 Bakanlığın temsilcileri tarafından da **Uyuşturucu il M¼cadele Teknik Kurulu (UMTK)** oluşturulmuştur. Ayrıca bu kurulların sekreteryası merkezde Sağlık Bakanlığı Halk Sağlığı Kurumu tarafından, illerde ise Halk Sağlığı M¼d¼rl¼kleri tarafından y¼r¼t¼lmektedir. İlgili bakanlıklar gerek sorumlu kurum olarak gerekse işbirlikçi kurum olarak uyuşturucu ile m¼cadele çalışmalarını gerçekteşirmiştir ve Sağlık Bakanlığınca organize edilen toplantılarda g¼r¼ř¼l¼p, takibi sağlanmıştır.

Aynı zamanda illerde y¼r¼t¼len çalışmaların takibinin ve raporlanmasının sistematik bir şekilde olması için “Uyuşturucu ile M¼cadeleVeri Takip Sistemi” oluşturulmuştur. Veri Takip Sistemininy¼netimi yine Sağlık Bakanlığınca yapılmakta olup, etkin kullanılması sağlanacaktır.

6.2. Amaç

Bilimsel temellere oturtularak s¼rd¼r¼len uyuşturucu ile m¼cadelede işbirliklerini g¼çlendirmek için oluşturulan koordinasyon mekanizmalarının eřg¼d¼m içerisinde hareket etmesi sağlanacak.

6.3. Hedefler

1. Kurumlar arası koordinasyonu sağlayacak yapıları g¼çlendirerek çalışmaların devamını sağlamak.

6.4. Stratejiler

1. Uyuşturucu İle M¼cadele Organizasyon Őeması

7. İZLEME VE DEĞERLENDİRME

7.1. Tanımlar ve Mevcut Durum

Uyuşturucu ile m¼cadele alışmaları, UMYK üyesi Bakanlıklar ve diğer kurum ve kuruluşlarla eřg¼d¼m içerisinde y¼r¼t¼lmektedir. Bilimsel temellere oturtularak s¼rd¼r¼len uyuşturucu ile m¼cadelede işbirliklerialışmalarının izleme, değerlendirme ve raporlanma algoritmasının belirlenmesi ve d¼zenli olarak revize edilmesi gerekmektedir. Yapılan çalışmalarının etkinliğinin ölç¼lmesi, karar destek ve erken uyarı sistemlerinin faaliyete geçmesi, sonraki s¼relerde y¼r¼t¼lecek olan çalışmaların temelini oluşturacaktır. Ülkedynamiklerinin bilinmesi, ihtiyaçların karşılanması noktasında oldukça önem arz etmektedir. Ülkemizin risk analizinin yapılması çalışmaların etkinliğinin ölç¼lmesinde etkili olacaktır. Bu ve benzer uygulamalar çalışmalara gerektiğinde m¼dahale edilmesini sağlayacak, kısa ve uzun vadedeki hedeflere hızlı ve etkin bir şekilde ulaşılmasını sağlayacaktır.

7.2. Amaç

Uyuşturucu ile M¼cadele Eylem Planının s¼re ve çıktılarının izlenmesi, değerlendirmesi ve raporlanması

7.3. Hedefler

1. Amaca yönelik model oluşturulması ve izleme sisteminin geliştirilmesi
2. Uyuşturucu ile M¼cadele Eylem Planının Değerlendirme Raporunun her yılın bitiminin üç¼nc¼ ayı sonuna kadar basıma hazır hale getirilmesi
3. Uyuşturucu kullanımına yönelik araştırmaların yapılması ve sonuçlarının raporlanması

7.4. Stratejiler

1. UMEP izleme göstergelerinin belirlenmesi
2. UMEP kapsamındaki kurum ve kuruluşlar tarafından yapılan çalışmaların, verilerin gözden geçirilmesi ve amaca yönelik geliştirilmesi
3. İhtiyaç duyulan yeni verilerin toplanması için ilgili kurumlarla işbirliği yapılması
4. UMEP kapsamında y¼r¼t¼len faaliyetleri içeren bilgilere yönelik olarak yıllık Uyuşturucu ile M¼cadele Eylem Planının Değerlendirme Raporunun hazırlanması
5. Uyuşturucu alanındaki ulusal verilerin toplandığı Uyuşturucu ile M¼cadele Karar Destek Sistemi'nin oluşturulması
6. Erken Uyarı Sistemi kapsamında yeni psikoaktif maddeler ile m¼cadele faaliyetlerinin gerçekleştirilmesi
7. Ülkemizin uyuşturucu alanında karşılaştırılabilir mek¼nsal risk analizlerinin yapılması

8. UYUşTURUCU İLE M¼CADELENİN FİNANSAL BOYUTU

8.1. Tanımlar ve Mevcut Durum

G¼n¼m¼zde uyuşturucu madde kaçakçılığı, ulaştığı uluslararası boyutu ve diğer organize suçlarla i içe girmesi nedeniyle diğer suçlardan ayrı bir konumda ele alınması gereken, bir ¼lkenin yerel olarak alacağı polisiye tedbirlerle baş edilemeyecek derecede b¼y¼k ve önemli bir suç kimliğine b¼r¼nm¼řt¼r.

Uyuşturucu madde kaçakçılığı, uyuşturucu maddelerin tarım, üretim, dağıtım ve sokak d¼zeyinde satışını içerisine alan dinamik ve komplike bir s¼retir. Kullanıcı sayısının artışı, y¼ksek kâr marjı, terörist faaliyetler ve d¼nyanın siyasal yapısındaki değişmeler, uyuşturucu üretimini ve kaçakçılık g¼zergâhlarını yakından etkilemiş ve sorunu k¼reselleřtirmiřtir. Bu kapsamda uyuşturucu çok y¼nl¼ m¼cadele etmek gerekmektedir. B¼telerin amaca uygun ve etkin kullanılması için çalışmalar devam etmelidir ayrıca uyuşturucu suçunun getirdiği diğer bir problem finansal problemlerdir. Yasadışı kazanılan paranın tespit edilmesi ve önlenmesi uyuşturucu ile m¼cadelenin bir parçası olacaktır. Bu kapsamda ilgili t¼m kurum ve kuruluşlar çalışmalarına devam edecektir.

8.2. Amaç

Finansal kullanımın etkinliğinin arttırılması ve koordinasyonun sağlanması

8.3. Hedefler

1. Finansal kaynakları amaca y¼nelik kullanmak.
2. Yasadışı yollarla elde edilen paraları tespit etmek ve önlemek

8.4. Stratejiler

1. Uyuşturucunun finans boyutuna ve terör örg¼tlerine sağladığı kaynağa y¼nelik çalışmaların yapılması

9. UYUŞTURUCU İLE M¼CADELEDE YEREL YÖNETİMLER VE STK'LAR İLE İŐBİRLİĐİ

9.1. Tanımlar ve Mevcut Durum

Uyuşturucu kullanımını önlenebilir bir halk sağlığı sorunudur. Ülkemizin sahip olduğu çeşitliliğe hitap etmek için çoklu yöntemler tercih edilmelidir. Toplumun tüm kesiminin uyuşturucu hakkında farkındalığını ve bilinç düzeyinin arttırmak için kanunla kurulan meslek kuruluşları ile işbirliği yapmak gerekmektedir. Bu kapsamda işbirlikçileri belirlemek, yol haritalarını çıkarmak ve amaca uygun hizmet vermeleri sağlanmalıdır.

Yerel yönetimlerin ve kuruluşların çalışmalarına finansal ve gerekirse personel desteği verilmektedir. Hâlihazırda yerel yönetimlerle çeşitli projeler yürütölmekte ve ilgili STK ile görüşmeler ve faaliyetler yapılmaktadır. Çalışmaların arttırılması ve yapılan çalışmaların sürekliliğinin sağlanması noktasında koordinasyon sağlayacak yapı belirlenecektir. Akabinde yeni modellerle çalışmalar desteklenecek ve hizmet ağı genişletilecektir.

9.2. Amaç

Bilimsel temellere oturtularak sürdürölen uyuşturucu ile mücadelede işbirliklerinin güçlendirildiği bir koordinasyon mekanizması oluşturularak tüm kurumların eşĐüdüm içerisinde hareket etmesi sağlanacak.

9.3. Hedefler

1. Kurumlar arası koordinasyonu sağlayacak yapıyı belirlemek.
2. Yerel yönetimler ve STK'ların süreçte daha etkin rol alarak ortak projelerin yürütölmelerini sağlamak.

9.4. Stratejiler

1. Yerel yönetimlerin ve STKların uyuşturucu ile mücadele alanında faaliyet gösteren kamu kurum ve kuruluşların faaliyetlerine katılımının sağlanması
2. STK ile işbirliği modellerinin geliştirilmesi

10. UYUŞTURUCU İLE M¼CADELEDE DANIŐMA BİRİMLERİ

10.1. Tanımlar ve Mevcut Durum

Uyuşturucu kullanımında toplumun her kesimi risk altında olmakla birlikte bazı gruplar için uyuşturucu kullanma riski daha fazladır. Parçalanmış aile çocukları, sokakta çalıştırılan, dilendirilen çocuklar, ailesi/yakın çevresinde madde bağımlılığı öyküsü bulunan kişiler, madde kullanımının yaygın olduğu semtlerde oturanlar, davranış bozukluğu olan çocuklar bu risk gruplarında yer almaktadır. Ayrıca askeri birlikler, ceza ve tevkifevleri, yurtlar, yatılı eğitim kurumları gibi toplu yaşam merkezlerinde yaşayanlar yine risk altındadır. Bu kapsamda önleme, erken tanı, tedavi ve sosyal uyum süreçleri oldukça önemlidir. Ayrıca hem kendileri hem de yakınları için tedbir almak isteyenlerin, uyuşturucu kullanıcılarının, bağımlı yakınlarının arayabileceği ve konu ile ilgili danışmanlık ve destek alabilecekleri yeni bir hizmet modeli olarak ALO 191 Uyuşturucu ile M¼cadele Danışma ve Destek Hattı açılmıştır. ALO 191 kişilerin m¼racaat edecekleri birimlere yönlendirilmelerini sağlamakta olup böylece uyuşturucu ile m¼cadelenin tüm aşamalarında vatandaşla kamu kurumları arasında köprü olabilecek bir çözümlerkezi olarak 7 gün 24 saat görev yapmaktadır. Kısa vadede hayata geçirilen faaliyetler değerlendirilerek yeni ihtiyaç haritası belirlenmiştir ve çalışmalar önleme, erken tanı, tedavi ve sosyal uyum süreçleri kapsamında tüm vatandaşlarımıza yönelik planlanacak ve uygulanmaya devam edilecektir. Hâlihazırda hizmet veren birimlerin ihtiyaçlar doğrultusunda hizmet kalitesini arttırma çalışma çalışmaları yapılacaktır.

10.2. Amaç

Risk altında olduğunu düşünüp kendileri ve yakınları için tedbir almak isteyenlerin, uyuşturucu kullanıcılarının ya da bağımlıların (yoksunluk yaşayan, bırakmak isteyen vs.), bağımlı yakınlarının m¼racaat edecekleri birimleri oluşturmak ve algoritmalarını belirlemek.

10.3. Hedefler

1. Oluşturulacak birimlerin uyuşturucu ile m¼cadelenin tüm aşamalarında vatandaşla kamu kurumları arasında köprü olan bir çözümlerkezi olarak görev yapmasını sağlamak.
2. Uyuşturucu ile m¼cadele kapsamında yardım almak isteyen kişilerin oluşturulmuş birimlerde sunulan hizmete kolay ulaşabilmelerini sağlamak.
3. Birimlere yapılan tüm başvuruların en kısa sürede muhataplarına ulaştırılarak sonuçlandırmak.

10.4. Stratejiler

1. 191 UM Danışma ve Destek Hattı

2. “Madde Bağımlılığı Danışmanı” mesleğine yönelik meslek standardı ve yeterliliklerin hazırlanması

11. UM'DE ULUSLARARASI DENEYİMLER VE BAŐARILI ÜLKE MODELLERİ

11.1. Tanımlar ve Mevcut Durum

T¼rkiye'nin coğrafi konumu nedeniyle uyuşturucu kaçakçıları tarafından Asya kökenli uyuşturucuların Avrupa'daki uyuşturucu piyasalarına ulaştırılmasında transit güzergâhı olarak kullanılmaya çalışılması, ÷lkemizin uluslararası planda bu sorunla m¼cadelede önemli bir işlev üstlenmiştir. T¼rkiye, başta 1961 Tek Sözleşmesi, 1971 Psikotrop Maddeler Sözleşmesi, 1988 BM Uyuşturucu ve Psikotrop Maddelerin Kaçakçılığı ile M¼cadele Sözleşmesi ve 1961 Tek Sözleşmeyi tadil eden 1972 Protokolü olmak üzere ilgili bütün anlaşmalara taraftır.

T¼rkiye, 58 ÷lke ile uyuşturucuyla m¼cadele alanında işbirliğine dair hükümler de içeren 100'e yakın belge imzalanmış bulunmaktadır. Bu kapsamda, çeşitli Avrupa ÷lkelerinde Türk ve T¼rkiye'de çeşitli ÷lkelere mensup yabancı irtibat memurları görev yapmaktadır.

T¼rkiye ile Avrupa Birliği Komisyonu arasında, Uyuşturucu İmalinde Sıkça Kullanılan Ara Maddelerin Denetimi Anlaşması 28 Nisan 2004 tarihinde yürürlüğe girmiştir.

÷lkemiz uyuşturucu alanında uluslararası işbirliğini sağlamakla yükümlü olan kuruluşların çalışmalarına da her aşamada önemli katkılarda bulunmaktadır. BM Uluslararası Uyuşturucu ve Suç Ofisi (United Nations Office for Drugs and Crime-UNODC) ile yakın bir işbirliği yürüt÷lmektedir. T¼rkiye ayrıca, Avrupa Konseyi çerçevesinde oluşturulan ve "Pompidou Grubu" olarak anılan, üye ÷lkelerin uyuşturucuyla m¼cadeleden sorumlu üst düzey görevlilerinin katıldığı istişare ve eşgüdüm mekanizmasına dâhil olup, çalışmalarına etkin biçimde katılmaktadır. Güneydoğu Avrupa İşbirliği Girişimi (SECI) Sınıraşan Suçlarla M¼cadele Merkezi, Ekonomik İşbirliği Teşkilatı (EİT), Karadeniz Ekonomik İşbirliği Teşkilatı (KEİ) gibi bölgesel kuruluşlar bünyesinde uyuşturucu ile m¼cadele amacı ile yapılan çalışmalarda da T¼rkiye'nin bilgi ve deneyimlerinden yararlanılmaktadır. T¼rkiye, merkezi Lizbon'da bulunan Avrupa Birliği Uyuşturucu ve Uyuşturucu Bağımlılığını İzleme Merkezi'ne (EMCDDA) katılma kararı almıştır. Katılım Anlaşması 26 Ağustos 2004 tarihinde Ankara'da parafe edilmiş olup, 30 Ekim 2007 tarihinde imzalanmıştır. Ayrıca Avrupa Güvenlik ve İşbirliği Teşkilatı (AGİT)'ndaki 57 katılımcı devlet arasında yer almaktadır. Bu çerçevede ÷lkemiz, terörizm, polis faaliyetleri, sınır güvenliği ve yönetimi, ekonomi ve çevre konuları, hoşgör÷ ve ayırım gözetmeme, göç ve entegrasyon, insan ticaretiyle m¼cadele gibi alanlar başta olmak üzere AGİT çalışmalarına katkıda bulunmaktadır.

Haliɦazırda y¼r¼t¼len çalışmalara katılım aktif bir şekilde devam edecek olup yapılacak olan yeni işbirliklerine önc¼l¼k edilecektir. Uyuşturucu kapsamındaki ulusal ve uluslararası etkinlikler çeşitlendirilerek kamuoyuna sunulacaktır.

11.2. Amaç

Uyuşturucu ile m¼cadelenin bilimsel temellere oturtularak y¼r¼t¼lmesi sağlanacak.

11.3. Hedefler

1. Arzla m¼cadele, taleple m¼cadele ve uyuşturucu ile m¼cadelenin iletişim stratejilerinin belirlenmesinde konusunda deneyimlerden ve başarılı ¼lke modellerinden faydalanılacak.

11.4. Stratejiler

1. Uyuşturucu ile m¼cadelede uluslararası işbirliği çalışmalarına destek verilmesi
2. Bağımlılıkla m¼cadelede uluslararası işbirliklerinin geliştirilmesi
3. Bağımlılıkla m¼cadelede uluslararası etkinliklerin gerçekleştirilmesi ve program içeriklerinin yaygınlaştırılması

Kısaltmalar

AB: Adalet Bakanlığı

ASHGM: Acil Sağlık Hizmetleri Genel M¼d¼rl¼đ¼

ATK: Adli Tıp Kurumu

BKDK: T.C Başbakanlık Kamu Diplomasisi Koordinat¼rl¼đ¼

BSTB: Bilim Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı

BTK: Bilgi Teknolojileri ve İletifim Kurumu

ÇSGB: Çalışma ve Sosyal G¼venlik Bakanlığı

ÇŞB: Çevre ve Őehircilik Bakanlığı

DDB: Dernekler Daire Başkanlığı

DS: Denetimli Serbestlik

EGM: Emniyet Genel M¼d¼rl¼đ¼

GHGM: Gençlik Hizmetleri Genel M¼d¼rl¼đ¼

GMGM: G¼mr¼kler Muhafaza Genel M¼d¼rl¼đ¼

GSB: Gençlik ve Spor Bakanlığı

GTB: G¼mr¼k ve Ticaret Bakanlığı

İB: İçişleri Bakanlığı

İŐKUR: T¼rkiye İř Kurumu

JGK: Jandarma Genel Komutanlığı

KB: Kalkınma Bakanlığı

KTB: K¼lt¼r ve Turizm Bakanlığı

KVMGM: K¼lt¼r Varlıkları ve M¼zeler Genel M¼d¼rl¼đ¼

MEB: Milli Eğitim Bakanlığı

MİGM: Mahalli İdareler Genel M¼d¼rl¼đ¼

MYK: Mesleki Yeterlilik Kurumu

SahilG.K: Sahil G¼venlik Komutanlığı

SB: Sağlık Bakanlığı

SGGM: Sağlığın Geliştirilmesi Genel M¼d¼rl¼đ¼

SGK: Sosyal G¼venlik Kurumu

SHGM: Sağlık Hizmetleri Genel M¼d¼rl¼đ¼

STK: Sivil Toplum Kuruluşu

SYGM: Sağlık Yatırımları Genel M¼d¼rl¼đ¼

THSK: T¼rkiye Halk Sağlığı Kurumu

TİKA: Türk İşbirliği ve Koordinasyon Ajansı Başkanlığı

TİTCK: T¼rkiye İlaç ve Tıbbi Cihaz Kurumu

TKHK: T¼rkiye Kamu Hastaneler Kurumu

TUBİM: T¼rkiye Uyuşturucu ve Uyuşturucu Bağımlılığı İzleme Merkezi

T¼BİTAK: T¼rkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu

TYC: T¼rkiye Yeşilay Cemiyeti

UDHB: Ulaştırma Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı

UMDB: Uyuşturucu ile M¼cadele Daire Başkanlığı

UMK: Uyuşturucu ile M¼cadele Kurulu

UMTK: Uyuşturucu il M¼cadele Teknik Kurulu

UMYK: Uyuşturucu ile M¼cadele Y¼ksek Kurulu

Y¼K: Y¼ksek¼ğretim Kurulu Başkanlığı

ÇSGB

T.C. ÇALIşMA VE
SOSYAL G¼VENLİK
BAKANLIğI

Belge kapsamında belirtilmiş tüm amaç, hedef ve stratejilerin başarıya ulaşabilmesi için yapılması gereken faaliyetler, sorumlu kurum ve kuruluşlar Ulusal Uyuşturucu ile Mücadele Eylem 2016-2018 planında belirlenmiştir.